

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 ft., félévre 2 ft., negyedévre 1 ft.

Ugy a lap szellemi részét illető czikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Mit szólnak a régiek és mit szólhatunk mi a vallás szükségéről?

„Di multa neglecti dederunt Hesperiae mala luerosa.”
Horatius.

Az emberi társadalomnak egyetlen üdvözköze, mely boldogítván föntartja és élte, a religio. Már csak a társadalom egyes tagjait tekintve méltán kérdehetjük a józanabb pillanataiban igen sok igazat mondó Rousseau-val: „Mi az ember vallás nélkül? Mennyi örömtől kell neki megfosztva lennie! Mi vigasztalja őt szomorúságában? Minő bizonyosság ébreszti oly tettekre, melyeket ki sem lát? Mily szó hangzik szívében, minő jutalmat várhat erényességeért? hogyan tekintheti a halált?”

Midőn tehát a vallásról szólunk, el kell nekünk is mondanunk egy francia nagy tudóssal, hogy: „oly jóról van szó, mely nem függ sem az emberektől, sem a szerencsétől, sem az időtől: oly jóról, melyet mi magunk közvetlenül, csupán akarattunk egyszerű erejével megszerezhetünk; mely megmarad és annál érezhetőbbé válik a lélekre nézve, minél inkább kisiklanak s elenyésznek a többi javak; mely csak nyer hatásban egyéb veszteségeink által; folytonosan erősödik, míg mindennek elgyengülnek, s örökké él, míg mindennek elhalnak; oly jóról végre, mely míg csálhatatlan eszközül szolgál arra, hogy ama titokszerű s félelmes igazságszolgáltatást kielégíthessük, melyet az emberiség közgyógyódása a halálon túl kilitásba helyez, egyszerűsmind — már itt a földön, e rövid élet minden viszonyosságai közt — tulajdonunkká teszi ama derült mosolyát egy fensőbb bizodalomnak, mely mindig talál pontot, a hol megnyugodjék.” Azonban a religionak ezen biztató, vigasztaló és boldogító hatását nemcsak az egyedek, de a népek, a nemzetek is érezhetik, s ki kell mondanunk, hogy ez volt mindig, és ez leend a közkerkölsiség legbiztosabb fentartó oszlopa. ez volt és leend örökké az országok fentartó és éltető geniusa. Igen, a vallás volt az emberiség szabadító anyyala, mely ezt oly sokszor megmenté az erkölcsi és anyagi végromlástól s védelmezé szellemi paizsával a mindent felforgató, megemésztő harczok viharaiiban; a vallás volt az, mely elhintette az emberek sziveibe az igaz egyenlőség, testvériség, szabadság és valódi haladás áldásos magvait,

mely az embereket egyenlő méltóságra emelve megszüntette a zsarnokok önkényét, s eltörölte az emberiség leggyalázatosabb szégyenfoltját — a rabszolgaságot; a vallás volt az, melynek üdvöt árasztó oltalma alatt a népek szellemileg újra születtek, s az igaz felvilágosodásnak jótékony napját a kereszténység derült égén ragyogni látva tévedés nélkül haladhattak. — Ezekről a századok története meggyőzőleg tanuskodik. — És mégis ezen legszentebb igazság nyilvánulásának daczára, mit kell tapasztalunk a mindennapi életben? Fájdalom! csak azt, hogy a vallást, az égnek ezen legdrágább ajándékát, mely megadta a világnak mindazt, a mivel napjaink szájhösködési korában dicsekedhetik, — liberális, anyagimádó embereink mint a sötét idők hagyományos babonáját elvetik, s nyilvánosan azt hirdetik, hogy a művelt, felvilágosult ember nem követheti a vallás parancsait; hogy a vallásosság, az isteni félelem csak a nyers, műveletlen néptömegnek való; azt tapasztaljuk, hogy a vallásnak legszentebb elveit, melyek kizárólag képesek arra, hogy az Isten képe teremtett embert — saját méltóságára emlékeztetve — a föld poraiból fölemeljék, minden igazra, jóra, szentre és magasztosra ösztönözzék, — századunk elfajzott gyermekei titokteljes magasztosságukban kigunyolják, s a ki ezeknek hitelt ad, és azok boldogító hatása alatt e földi élet viszontagságai között némi nyihet és vigasztalást keres, azt elnevezik bigottnak, fanatikusnak, a sötétség sajnálandó emberének.

Valóban visszás világot élünk! Míg a kereszténység fénykorában a népeknagyjai, a nemzetek vezetői, a honalapító hősök a vallás keresztlobogóját előlhordozták, s míg időn és enyészeten átható dicső példáik által ezek előtt jótékony napként ragyogtak, addig a XIX. század hithideg napjaiban a művelt (?), urí (?) ember gyalázatnak tartja hitének nyilvános bevallását, s parancsainak, törvényeinek megtartását, követését; de a vallás isteni intézményét szánakodó gunymosolyal tekinteni, üdvös rendeleteit áthágni, s minél sallangosabb káromkodások közt nyilvánuló vallástalan elveiket a tudatlan népek is fönnen hirdetni: dicsőségnek, a felvilágosodás követele köteletségnek tartják. — És meg is van ennek gyászos eredménye; mert a vallástalanság, s vele az erkölcsi romlottság a társadalom minden rétegében

Iharapózva, az emberek annyira megfélemedtek Istenről, vallási és erkölcsi kötelmeikről, hogy, ha a jelenről a jövőre akar következtetni a figyelmes vizsgáló, csak félelem és borzadály fogja el a közjöért még dobogni tudó keblét. A hitetlenség és erkölcstelenedés eme gyászos jelenségeivel szemben nem maradhatunk közönyösök. Nem vesztegelhetünk; hanem küzdenünk kell ellenök szóval és írásban. Ezt tenni szent kötelessége minden igaz társadalmi tagnak, minden nemzetét és hazáját szerető honfinak. — Ezen legszentebb kötelességemnek akarnék én is, mint a „Közművelődés“ egyik igénytelen napszámosa némileg eleget tenni, midőn ezen értekezésemben a czimiratban kifejezett tárgyról szándékozom írni.

I.

A vallás, mint általános lélektani tény, az emberiségnek — mióta e világ fönáll — örökös birtokában volt, s ezt e föld nemzetei úgy tekintették, szüntelen úgy őrizték, mint létüknek, fönállásuknak egyetlen legbiztosabb alapföltétét. — Az kétségbevonhatlan igazság, hogy a zsidónépnek mindig megvolt saját vallása, saját legtisztább isteni tisztelete; megvolt az ő J e h o v á j a, — igaz, élő, egy Istene, — kit nemzeti kegyelettel vallott, tisztelt és imádott; kinek sz. parancsait, törvényeit a legnagyobb tiszteletben tartva és hűségesen követve a földet elárasztó és fájdalmas nyomorral sújtó pogányság veszedelmes sötétségétől önmagát megőrizte, nemzeti jellegét, önállóságát, hazáját megvédte, és így méltónak találtatott arra, hogy az igaz vallást tisztán föntartó és égi épségében őrző kebléből származzék a világot szellemileg újra teremtő Üdvözítő, — az Ur Jézus Krisztus. — A zsidónemzet után — mely hamis istenek bálványainak soha nem hódolt — legtöbben még a szittya-magyar fajt említik, mint oly nemzetet, mely hasonlólag bálványt nem ismert, nem imádott. És méltán is, mert dicső elődeinknek, az ősmagyaroknak szintén volt H a d u r-jok, az egy, tiszta szellemű, mindenek alkotó nagy Isten, kit nemzeti önérzettel m a g y a r o k I s t e n é n e k szeretetek nevezni. Ezen legfőbb szellemi lénynek áldoztak ők papjaik által akkor, midőn békét ünnepeltek; az ő legszentebb nevét zengve kértek áldást és segílyt a harczok mezején; neki énekeltek hálaadó himnusokat ellenségeiken vett szerencsés győzedelmeikért. De a történelem hiteles tanubizonyossága után ítélve ezen említett két nemzeten kívül sem létezett soha nép, mely vallással, vagy legalább általános vallási fogalmakkal ne bírt volna — habár igaz is, hogy ezek igen gyakran eltorzítva, tökéletlenek, tévesek valának. A vallás, ámbár különféle kép elmosódva, szüntelen élt az emberiség keblében, s onnan teljesen ki nem irtathatott soha. Ez volt mindig a benső embernek szeme, lelkének lelke, mely épen ezért nem kívülről közöltetett vele, hanem belsejében lenyomatott. Birtak vallással, áldozattal, isteni tisztelettel a chaldeusok, babyloniak, assyrok, perzsák, médok, parthusok, indiánok, phoeniciaiak, trákok, egyptomiak, görögök, romaiak, gallok és germánok. „Ha az egész világot körül barangolod“ — mond már a pogány Plutarch — „találsz bástyák-, királyok- s tudo-

mányok nélküli városokra: de templomok, istenek nélküli városra, mely imát ne rebeagne, mely ne áldoznék, hogy jóllétet nyerhessen, s mely nem ügyekeznék áldozatok bemutatásával a szerencsétlenségeket elhárítani, senki sem akad.“ (Contr. Col. epic.) „Az emberen kívül egy állat sincs“, ugymond Cicero, „mely az Istenről ismerettel bírna; de az emberek között sincs oly műveletlen és vad nemzet, mely, habár nem tudja is, hogy mily Istennel kell bírnia, mégis legalább azt ne tudna, hogy valamilyennel bírnia kell.“ (de. leg. lib. II. c. 8.) „Nem létezik nép“, mondja ugyanő, „oly vadságban, hogy ne érezné valamely istenségben való hitnek szükségét.“ (de leg. lib. I. c. 24.) És valóban így is van. Nincs semmi a világon az emberiség birtokában, mi oly mélyen gyökereznék az emberi nemnek természetében, mi oly szorosan lenne a népek és nemzetek életével összeforrvá, mint a vallás, az isteni tisztelet. Ez amaz egyedüli ható és éltető erő, mely az emberekre egyenként úgy, mint összesen minden időben és helyen általános befolyást gyakorolt, s az egyedek úgy, mint a társadalmak érzelmei, gondolkozásai és cselekvései fölött szünet nélkül uralgott, s így az embert — a teremtés gyöngyét, koronáját — mindig megoltalmazta azon gyalázattól, hogy az oktan állatokkal egyenlően a föld porában csuszszék. „Religio paene sola est, quae hominem discernit a brutis“ — mondá Lactanc. (Instit. relig. I. 7. c. 9.) És valóban ezen megkülönböztető méltóságot, melyet csak a vallás kölcsönöze neki a világ minden más teremtményei fölött — az emberiség ösztönszerűleg folyton érzé, s épen azért a vallást, az isteni tiszteletet Hegel kifejezése szerint „az élet méltósága-és vasárnapjának tartotta.“ (Hegels Werke 11. 5.) Eme feltűnő általános jelenséget pedig nem fejthetjük meg máskép, mintha tudjuk, hogy a vallás első fogalmi, t. i. az Istent, habár homályosan is, megismerni, őt tisztelni és neki szolgálni, magában az emberi természetben rejlenek, — s ekép az ember nemcsak társas, de egyszersmind vallásos lény is, kinek keblébe — Seneca szerint — „az istenekről való tudat be van oltva.“ (Épist. 117.) „A természet szívünkre véste az istenség bizonyos eszméjét.“ (Cicero de nat. Deor. I. 16.) „Ránk vagon jegyezve Uram arczád világossága.“ (4 Zs. 7.)

Az ember boldogsága tehát csak Istenben vagon; s valamint a kő nehézségénél fogva földre esik, hasonlóan az emberi szívnek szeretetével Istenhez kell közelednie, s mindaddig az nyugtalan lesz, míg teremtő Urában meg nem nyugszik. És ez így is volt, de így is kellett hogy legyen mindig az emberiség bölcsőjétől egész napjainkig, hogy a romlatlan ember lelkének egész érzelmével, szívének hódolatteljes tiszteletével ahoz törekedjék, kinek szentséges kezéből, mint a teremtés reemeke kikerült, az embert, mikép a nagy mindenséget, az Isten teremtette, s istenségének halhatatlan lehetetével megelevenítvén, e földi világnak urává, királyává tette. És vajjon lehetséges volt-e akkor, midőn az emberi nemnek törzsatyja az ég és föld teremtőjének alkotó kezéből kikerült, midőn minden lépten-nyomon érzé és látá jó Istenének áldást terjesztő működését, midőn birtokába helyeztetett a föld minden javainak s

örülhete az élet kellemei között, — lehetséges volt-e akkor annak mellőzése, hogy ezen atyailag gondoskodó jóság nyilvánulásakor arcra borulva áldja és imádja lényének és boldogságának teremtő Istenét? Nem. —

A hála, a tiszteletteljes ragaszkodás eme legszentebb érzetének szükségképen a legmélyebb hódolatok mellett kellett az első emberek tetteiben mutatkozni. Már a legrégibb és leghitelesebb történelmi okmányban olvassuk is két testvérnek istentiszteleti ténykedéseit, kik oltárokat emelnek, s hálaadó áldozatokat mutatnak be a nagy Urnak. És ennek gyakorlása itt nem szűnik meg, hanem terjed és sokasodik a napok folyamával.

Az emberi nem tagjaiban növekedik; az egyes családok külön válva, önálló társadalmak, népek, nemzetek alakulnak, — idő haladtával elhomályosodnak a tiszta vallási fogalmak, — az emberek megfélemlkezve az igaz Istenről, helyette bálványokat imádnak, — az istentiszteleti szertartások elvesztik eredeti szentségüket, magasztosságukat; de az egyetemes vallásos ténykedések soha sem szűnnek meg. A természetben úgy, mint az államokban mindent felforgató forradalmak zajlanak le; a tengerek szárazföldekké, a szárazföldek tengerekké alakulnak; — egyik nemzet elnyeli a másikat; — egyik ország füstölgő romjai fölött más keletkezik; — az érzelmek, ismeretek, szenvedélyek, a nemzetek erkölcesei, szokásai, törvényei ezerszer változnak; de mindezen változtatás és átalakító mozgalmak dacára változatlanul, szilárdan állott az isteni tisztelet általános gyakorlata; egybehangzó volt mindig az emberek meggyőződése abban, hogy a legtöbbször szellemi lényt, a világ mindenható alkotóját az ember részéről tisztelet, magasztalás és imádás illeti. Egyszóval a vallásos istentisztelet sz. kötelességének érzete az ember természetével össze lévén forrva — az mindig illő tettekben nyilvánult, soha nem szünetelt. Bárhol üssük fel a világtörténet lapjait, a vallásos szent gyakorlatokat, mint egyetemes lélektani tény, mindenütt föltaláljuk. Csak kizárólag a vallás gyakorlati eszméjében összpontosul a népek csodálatos közvéleménye; ez volt mindig az emberiség leggazdagabb, legüdvösebb öröksége, a melyet elévülhetlenül birt, s a melynek boldogító birtokában élt.

(Folyt. köv.)

Az érzelem és átszellemülés költészete.

Sokan vannak, kik a dalt és odát egy bölcsőbből származtatják, s a kettő között csak annyi különbséget látnak, hogy a dal közönségesebb, az óda ellenben emelkedettebb hangulattal bír. E nézetet nem oszthatom, épen azért legyen szabad erről kevésbé elmélnednem.

A költői phantasia midőn működni kezd, legelőször is az érzelem talajára száll, és annak közvetlen szomszédságában, — a jelenben keres menedéket; az érző szívet az egyetemes középpontjává teszi és a jelen percet végzetlen becsessé varázsolja.

Ha tehát a költő a jelen érzelmekből indul ki, melyeket a világ középpontjává alkot, fölkarolván abba a világot és ezen érzelmeket a beszéd zenéjében han-

goztatja s az érzelmenek alkot, — ez a zeneköltészet, az érzelem költészete: a lyra. Ha pedig a költő érzelve saját „én“-jén kívül álló sőt csodálatra keltő magasabb lények- és tárgyakhoz fordul, mint Isten, természet, emberiség: egészen átszellemülve fog azokhoz emelkedni; azok megközelítésére törekszik, s miután lelkebe fölvetve, erőteljes és hatalmas hangon ünnepli meg. Hadvezérek, költők és nagy férfiak alakjai, királyok tettei, csaták eredményei, a gondolat győzelme ezen átszellemülésre vezetik a lelket. A szív, szerelem, barátság érzelmei szintén a magas lyra körébe esnek; csak hogy akkor a költő egyéni érzelmeinek tágabb kört kell hogy engedjen, saját érzelme és fájdalma az emberiség örömét és bánatát kell hogy felölelje. Ez az átszellemülés költészete: az óda.

E szerint az „óda“ jelentékenyebb és magasztosabb tartalommal bír, mint a „dal.“

Kiindulási pontja az élet hatalmas erőiben, a történelem és természet gerjesztő hatásaiban rejlik, melyeket fölkarolni és megtestesíteni törekszik.

Míg a dal csak bimbóalaku s csak félig kifejtett valami, az óda a lyrának teljesen kinyílt virága.

Egyes ódák, mint a Saphoéi és főképp a görög ódák nagy része a dal határán állanak; de mégis különböznek attól szabadabb és művészebb alak — s tartalmuk által. A szenvedély tüze szétrepeszti a dal egyszerű belső alakját; keresztül tör azon változatosabb rythmusai által; tárgyát, melyet képvisel, a közönséges korlátain túl emeli. Az egyszerű érzelem saját mélységébe visszamegy; a dal olyan, mint a szemérmes érzőke (mimosa pudica), elégséges egy külső érintés, hogy azt összebongoltsa. Az átszellemülés kihat az egész világra, melyet betölt; önmagát ünnepli tárgya tiszteletében; színeket keres a világban öndiszére és hangoztat önmagasztalására!

Ezek szerint az óda tárgyilagossabb, mint a dal; látszat- és gondolkodásnak nagyobb távcsöveit ragadja meg; de a tuláradó érzelem a lélek elragadtatásának „unum et omne“-ja, mi minden egyéb külsőséget fölémiszt. Ezért nincs a megjelenés világának önálló igazsága; képei nélkülözik az összefüggést; a költői ittasság egyikőtől másikhoz tévedez. Ezen okoknál fogva az óda jelleme, tekintettel a szerkesztésre, kifejezésre és rythmusra, lényegesen különbözik a dal jellemétől. Az óda szerkesztése oly szelleműs ugrásokat kíván a képzelemtől, melyek a képeket tökéletes lyrai freskókká alakítják. Az óda-költő lelkesültsége a lélek minden lelkesüléseivel rokonságot áll. Azonban a hol kevésbé erőszakos, nyughatatlansága nem engedi, hogy egyes képeknél késedelmezzen, mert a lelkesülés kívánalmait nem képesek egyes képek visszatükrözni. Már maga a legnagyobb epikai óda-költő Pindár egész sor plasztikai gyöngyöt fűzött koszoruba; de nevezetes a szellemi közvetítés, melyet az üdítő képzelem azokban felmutat.

Az óda eszmemenetének lényege szellemi áradat által elszakított és egymásra halmozott képekben, rövid és ügyes átmenetek, kihagyások- és ugrásokban áll; de a látszólagos rendetlenség és önkény az átszellemült

gondolat mély egysége által kormányoztatik. Természetes, hogy kitéréseknek nem szabad egészen eltérő módon történni, mint azt pl. Pindár 10-ik pythiai énekében a Hyperbórok országának leírásánál tette.

Ugyanis a költő figyelmezteti a győzöt, hogy nem fog egészen jelentéktelen szerencsére — nem mint Perseus a boldog Hyperbórok országának útjára — találni. Így helyesen van közvetítve az átmenet az ország leírásába; de az epizódok annyira behatolnak az előzményekbe, hogy maga Pindár szükségesnek látta a helyreigazítást, midőn győz: mi énekének módozatát a méhhez hasonlítja, mely különböző virágokról gyűjti a mézet. Midőn Horác barátjának Vergiliusnak tengeri utazását megénekli (L. 3) azon őszinte kívánattal kezdi meg: hogy lelkének másik fele épen maradjon, s hogy a hajó barátját Afrika kikötőjébe biztosan tegye le! A dalköltő egész belső hévvel és lelkesültséggel szólt volna és a barátság melegét versébe lehelte volna! Az ódaköltő egészen más képekre tér át! Látja a hajót, mely barátját viszi, küzdeni a hullámokkal, és ezen egyszerű kép az egészre vezeti őt: a tolongó emberiségre, mely a hullámok csapkodása, a tenger hánykodása, a mélység és az istenek által válaszfalul alkotott ocean daczára lélekvesztőn hajózik! Lelkében előállítja az emberiség küzdelmét az istenekkel; Prometheus vakmerőségét, ki tőlük a tüzet elragadja; Dádalust, ki emberi szárnyak segítségével a magasba emelkedik; és a barátságának szentelt dalból a legeszmedusabb ódája lett Horácnak, mert a jó barát tengeri utazásából a küzdő emberiségnek remek képét domborítja ki. A „Tavaszi ünnepé”-ben Klopstock a tavaszt énekli meg, de nem mint a dalköltő, ki az egyes képeket virágok gyánant fűzi koszoruba. Az ódaköltő egy nagyszerű egyveleget fest. — mi látjuk ugyan a hétesillagzatot sugarkból összefolyt, de látjuk egyszersmind az aranylószt-János-bogarat (mecsér) a költő mellett játszadózni. Ezen kép egy összhangzó leírásnak tökéletes ellentétét képezi: a legnagyobból a legkisebbre ugrik; azonban a látszólagos űrt betölti a költő szelleme, mely az ég és föld között hidat emel. — Berzsenyi Dániel „Magyarokhoz” című ódájában az ősök erényeit emeli az utódok hibája fölé s mily szépen fejezi ki a régiek vitézségét a 11-ik versben, midőn így szól:

„Oh! más magyar kar mennykőve villogott
Attila véres harczai közt, midőn
A félvilággal szembe szállott
Nemzeteket tapodó haragja.”

Ime Berzsenyi is ily ugrást tanusít, midőn az aránylag maroknyi népet a félvilág nemzetei fölé emeli, mint győzöt. — Ily nagyító képet nyújt Petőfi is:

„Hazám dicső nagy ősei,
Ti földet rázó viharok!
Ti egykoron a porba omlott
Europa homlokán tomboltatok.”

Lehetne-e a vitézséget, őseink harci erényét ennél szebben és merészebben kifejezni? Vagy nézzük Vörösmartynál, mint zudítja mennydörgésként az apa átkát az uri hölgyre:

„Tennen fajodban éljen ostorod!
Csaljon meg, a kit legjobban szeretsz!

Hervadjon el szépséged! A gyönyör
Váljék utálatná, ha izleled!

S midőn panaszban bánatod kitör:
Legyen kacaj reá a felelet!”

Ezen mesteri változatok, kicsiről nagyra, egyesről általánosra való kiterjeszkedés, képletek- és alakzatokban duskodás és merész röptű képzelet emelik az ódát azon magaslatra, melyen nemcsak a dal, hanem a lyra minden faja fölött áll.

Ezekből világosan kitünik, hogy az óda szerkesztése, sőt szóbeli kiejtése is lényegesen különbözik a daltól. — A lyrának alkalmazott festői leírások helyébe nagyszerű metaphorák lépnek. A melléknevek varázserővel bírnak: képletek és összetételek alkalmazhatók, ha mindjárt azok scakasága mesterkeltté teszi is az ódát.

Móricz Gyula.

TÁRCZA.

Gloria.

Hol keresselek Világ-Ur,
Kit szívem csodálva bámul?
A halandó szem ha téged
Kutat — elvakítja fényed!

Néked a számlálhatatlan
Legiók az égi karban,
Cherubok, szeráfi sergek
Gloriái zengedeznek.

Véghetetlen égi felség,
Szent neved dicsőíttessék:
Minden nyelven, minden hangon,
Minden szívben, minden ajkon!

Áldjon és imádjon éj, nap,
A kelet, dél, nyugat, észak;
Mult idő, jelen s jövőndő,
Létező és létezendő!

A sphaerák harmoniája,
A nagy Océánok árja,
A szűz erdők rengetegje
S a vihar koncertje benne!

Élet és halál királya,
A kinek legyen szavára
A teremtés létet érez —
S egy jelére — semmivé lesz:

A Te nagy voltod csodálva,
Él a természet világa —
S trónusodnak zsámolyához
Állva — hódolattal áldoz

Enged a végzet karodnak,
Szódra élnek a halottak,
A habok simára törnek,
És a sátán porba görnyed.

Én is im borulva térdre,
Én — a föld parányi lényem:

Háladalt zengek Tenéked, —
Gyöngé hangom hallod? érted?

Tenger árként milliárdak
Ajkaín zsolozsma árad, —
Lelkem is föllelni áhit.
Hallod e sziv dobbanásit?

Hallod, a kisdednek ajka
Mit rebeg, s a vén sohajtva?
Hallod, a madárka mit zeng
Néked este, reggel itt lent?

Hallod, érted és — figyelmed
Biztatója gyermekednek;
Hisz te Istenem s Atyám vagy,
Kit fohászim megtalálnak.

Rejtve semmi sincs előtted:
Fényvilága a dicsőknek
S gyászhomálya a pokolnak —
Tárva áll neked hasonlag.

Érzem is, ha minden elhagy,
Hogy Te keblemben jelen vagy;
S csüggedés le nem ver engem.
Mig az Isten él szívemben.

Bálint Gyula.

Rang és vagyon.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

III. Öröm és csalódás.

Az 18 . . . január 19 nek estéje Fecsedí Fábián és neje életében nevezetes dolgoknak volt tanuja. Fecsedí vendégeket várt, mert másnap épen nevenapja volt. Hanem úgy látszik hiábavaló volt minden várakozás, mert bár már késő este volt, senki sem jelentkezett. Minden kis neszre az ajtó meg ablak felé szaladtak meg nézni: nem valamely vendég jö-e? Már ki is akará adni Fecsedí ur a rendeleteket, hogy minden kapu és ajtó zárassék be, midőn hirtelen nagy csengés-bongás közt egy szán repült háza elé, melyből csakhamar a vidék legvagyonosabb és nóbelebb embere fiatal báró Böngedi Friczi termett Fecsedíék lakába. Mind Fecsedí, mind neje e látogatással igen meg letteklepetve, annál is inkább, mert a bárónak ez volt első látogatása s bármily nagyszerűen ohajtozá is egyik a vagyont, a másik meg a rangot s a fényes állást, de vágyuk még sem merészelt oly magasra szárnyalni, hogy pláne egy Böngedi, ki bárósága mellett borzasztó vagyonos is volt, őket még fel is keresse.

Belépve Böngedi ur a jó meleg előterembe, Fecsedíét kézcsokkal üdvözölte, Fecsedínek pedig magyaron megrázva kezeit — mondá: Jöttem urambátyám becs nevenapjára tiszteletemet kifejezni; üdvözlöm tehát! Éljen sokáig.

E leereszkedő viselet egész ámulásba ejté mindkettőjököt s nem is vevék észre a báró azon fürkészkedő mozdulatait, melynélfogva mintha valamit keresett volna, a teremnek majd egyik, majd másik zugába vetegeté tekintetét, miközben mintegy elszomorodva

felsohajta: mennyire sajnálom, hogy Janka kisasszonyt nincs szerencsém honn tisztelhetni.

Nagybácsijánál, Fecsedí Gábornál van, de minden perczen várjuk megérkezését — szóla Fecsedíné.

Pedig — folytatá tovább Böngedi — őszintén megvallva, jövelelennék kettős célja van: kifejeznem tiszteletemet Fecsedí bácsinak névnapjára, a másik . . . de talán nem is mondom ki . . . hisz ugy is a kisasszony nélkül nem érhetem el azt! . . .

Ez utóbbi szavak egy egész új világot tártak fel Fecsedíék lelkében. A báró szereti lányokat: e gondolat villant meg agyukban. Mindkettőnek határtalan volt öröme, elérve végre valahára vágyaikat: mert Böngedi báró volt, tehát Fecsedíné nemes büszkesége örvendhetett: de gazdag is volt, tehát Fecsedí kincs-szomja is gazdag tápot vélt benne feltalálhatni.

Lassanként előhaladott az idő, annyira, hogy több vendég nem érkezve az asztalhoz ültek. Mit a konyha és pincze nyelvcsiklandoztatót produkálhatott, mindaz feltalálható volt az asztalon. S mi különösen eddig sohasem volt tapasztalható, Fecsedí uram is ivott, még pedig az érzékenyséig, a nála szokatlan bőbeszédességig; Fecsedíné asszonyság pedig oly méltóságteljesen viselte magát, mintha a Böngediek bárói koronája már az ő fején ragyogna.

De mi eddig mégis inkább csak sejtelem volt, azt a báró komoly fellépte valóságos ténynyé változtatá. Böngedi elmondva, mennyire szereti Janka kisasszonyt, noha csak egyszer látta az Y—i fürdőn, kinyilvánítá, hogy ha a szülék is akarják, Jankából báróné leend: megkérte Janka kezét.

Ismerve Fecsedíék terveit, vágyait, természetes, hogy a válasz nem lett tagadó. Hogy pedig Janka ellenkezően is merne vélekedni, erre a szülék nem is gondoltak. Szívöket, lelköket csak egy gondolat járta át, az, hogy céljokat elérték, vágyaik feltalálták az ohajtott vót.

Ily hangulat között — fölőleg mondani — a vacsora mindnyájoknak jól esett, mert mindnyájan elnyerték, mit kívántak.

Az idő haladt gyorsan, s bármint maraszták is Fecsedíék a bárót — de ez 10 órakor már eltávozott tőlük.

Alig távozott Böngedi ur, megnyílt az udvar kapuja. Janka jött haza nagybátyjától. Csakhamar felismerték őt, s már messziről kiáltották feléje: találád-e? látád-e Böngedi bárót?

Találtam és láttam, de kit, nem ismerhettem meg a sötétben — volt a válasz.

Pedig ha tudtat volna, hogy épen Böngedi ur volt, s hogy miattad s éretted fáradt hozzánk — talán inkább sietsz hazafelé.

Ily beszélgetések között beérve a házba, Jankának mindjárt feltűnt szüléinek az öröm minden vegyületeit feltáró jó kedve. De ennek okát nem is titkolák sokáig.

No, édes Janka, te minél előbb elhagysz minket — kezdé Fecsedíné. Te báróné léssz: Böngedi ur kikért. Bár itthon lettél volna! Mi nem tagadtunk meg; mert tudjuk, hogy egy ily házasságot te is szeretsz; tudjuk,

hogy neked is hasonló válaszd lett volna. Mához egy hét ismét nálunk lesz, hogy téled is hallja válaszunkat.

Ugy van! helyesen beszélsz feleség! vág közbe Fecsedí. De, édes szüleim, hogyan tudhatnak rólam oly valamit állítani, minek valóságáról és bizonyosságáról nincsenek meggyőződve? Hogyan tudhatják, kit szeretek, vagy kit nem, midőn soha sem kérdezősködtek ebbeli szándékomról. Megvallom őszintén, hogy az Isten 4-ik parancsát mindig ügyekszem megtartani, de engedjenek meg, e tekintetben ki kell nyilvánítanom, hogy szeretek én is — de nem azt, kihez engem már el is ígérték! E szeretetemet kell követnem, mert tudom, hogy a házaselet boldogságának alapja a valódi szeretet. Egyébiránt tisztelem Böngedi bárót — de neje nem kívánok lenni.

E válaszra Fecsedíék nem valának elkészülve, mert gondolák, hogy leányuk egyszerüen enged minden embertelen rendeleteiknek, kívánságaiknak. De midőn egész szilárd elhatározottsággal hangoztatott eme nyilatkozatát hallák, egyelőre még szóhoz sem tudtak jutni. Minden terveiket dugába dőlni láták. A nemesi büszkeség és a fővény kincsszomj vérig meglettek sértve. Képzelték azon szegényt is, melyet érezni fognak, midőn egy hét mulva a bárónak tett ígéretek meg kell másítani, s ellenkező választ adni.

Szegény Janka, még csak most következett rád, mire tán soha sem gondoltál.

Alig hogy ámulatukból magukhoz tértek Fecsedíék, Jankához ezek valának első szavaik: „el házunktól, vagy kövesd akaratumkat!” — Így rivaltak rá nagy dunnel, mert minden, megcsalatott vágy rendesdünössé lesz; ha teheti, boszut áll és zsarnoksággá rajul át. Ez történt Fecsedíéknél is, e boszuság és zsarnokság hangoztatá az átkos ítéletet: el házunktól — vagy kövesd akaratumkat!

Janka ismerve szüleinek merev szigorát; tudva azt is, hogy a gög, nagyravágyás, kincsszomj indulatai megsértette még nagyobb indulatokká lesznek s készebbek a legszentebb elárulására is: nem kételkednetett szüléi emez átkos szavaiban. Azért gondolkozni kezdett: vagy követni a szülék akarata feláldozva magát átkos vágyaiknak s örökösen szerencsétlenül élni — vagy a háztól távozva, ragaszkodni józan esze s szíve sugalmához, s így boldogul élni. E kettő között dönteni kellett. Megfontolva tehát, mennyire terjedhet ki a gyermeki engedelmisség és szülék iránti tisztelet határa, és mikre terjedhet ki különösen a szülék hatalmi köre: — miután megerősödött ama gondolatban, hogy szüleinek vele szemben tanusított eljárása semmi méltányos, semmi jogos körülmény által nem indokolható, sőt épen féktelen bűnös vágyaik szerepelnek abban — kész lett elhatározása. Elfogadta a száműzetést; „el a háztól!” — ezt választá, s még azon szánon, melyen nagybátyja F. Gábor hazaküldé, az éj folyamán visszatért hozzá.

Folyt. köv.

Kisebb közlemények.

— **Nyilvános köszönet.** Alulírtak a felvinczi rom. kath. egyházközség nevében hálás köszönetet mondanak azon kegyes jótéteményért, melynélfogva dr. Fogarasy Mihály püspök urunk ó nagyméltósága szegény templomunkat egy igen díszes és értékes miseruhával s hozzátartozóival megajándékozni kegyeskedett. A jó Isten fizesse meg!

Mi nem szününk meg kérni a minden javak Adóját, hogy ó nagyméltóságát a mi igaz örömünkre friss és jó egészségben sokáig tartsa meg. „Tu Domine svavis, et mitis, et multae misericordiae invocantibus te.“ Psalm. Felvincz, 1880. jan. 18. Füle i Sz. Lajos s. k. helyettes lelkész. László Pál s. k. megyegondnok.

— **A „hihetetlen és mégis való“-ra észrevétel.** Székely-Udvarhelytt, 1880. január 9. A „Közművelődés“-mult évi utolsó számában megjelent „hihetetlen és mégis való“-czimű közleményre bátor leszek következő észrevételt tenni.

Felesleges a champagneres palaczk tartalmát az üveg lyukacsain át cseréltetni ki tengervízzel, mikor az a palaczk nyakának nyílásán át könnyebben megtörténhetett.

Ismeretes ugyanis az eljárás, melylyel a tenger mélyéből a vizet felszínre hozzák; t. i. parafa-dugóval ellátott üres palaczkot bocsátanak a mélységbe, hol a viz tetemes sulya benyomja a dugót a palaczkba és megtölti. Habár nagyon csekély mértékben nyomható is össze a viz, mégis elég feszerővel bír a nagyobb mélységben a palaczkba toltul viz arra, hogy — a mint a palaczk felfelé vonatik s így mindig kevésbbé összenyomott vízrétegbe jut — a dugó az üveg nyakába visszanyomja és saját kiszabadulási utját zárja.

Alkalmazzuk ezt a pezsgős üvegre.

A tenger mélyére bocsátott champagneres palaczk parafa-dugója nemcsak befelé nyomatik, — mi akadályozva is lesz, mihelyt a dugó alsó része az üvegnek folyadék tartalmával érintkezik, hanem még össze is sajtoltatik; a nyomás a pezsgős üvegnél kiálló dugórésznek oldalaira is hatván, a viz ék alakjában mindig lejjebb és lejjebb hatol a dugó és a palaczk nyaka között, míg utat nyit magának az eddig elzárt folyadékhoz és azt mint kisebb fajsúlyut kiszorítja. A palaczk felszínre hozatván, a parafa-dugó elég ruganyossággal bír, hogy a nyomás megszűntével előbbi alakját visszanyerje.

A „Közművelődés“-ben említett kísérlet az Oceánon történt. Elöttem ismeretlen levén a hely, példa kedvéért tegyük föl, hogy kísérlet történik Uj-Foundland közelében, hol a tenger 8375 méter mélységű; a champagneres palaczk nyílása pedig körülbelül 2 cm. átmérőjű; már a nyílás fölé is több mint 2000 kilogramm suly nehezedik, ennél több a dugasz oldalalaira, oly suly ez, melynek fele (vagy respective az említett tenger-mélységnek fele) is elégséges, hogy a parafadugót térfogatának legalább is $\frac{2}{3}$ ra összesajtolja és így, mielőtt a ki- és beszívárgás lassu processusa az üveg lyukacsain megtörtént, a viz az üveg nyakán a dugó mellett toltul be.

Bándi Vazul.

— **Nyilvános köszönet.** Tekintetes Gál Endre csikmegyei csik-karczfalvi kerületi országgyűlési képviselő ur a Csik-Karczfalván 1879. július hóban történt nagy tüzvész alkalmával tüzkárosult szülők iskolába járó gyermekei részére 25 frtot adományozott.

E nemeskeblűséget, a szegények iránti részvétet s főleg a tanügy iránti meleg érdekeltséget tanúsító áldozatkészségéért fogadja nevezett képviselő ur úgy a szülők-, mint az iskolaszékek legforróbb köszönetét.

— **Értesítés.** Miután a „gazdatisztek és erdészek országos segély- és nyugdíj-egyesület“ ének alapszabálytervezete már elkészült és jeles szakértők által meg is vizsgáltatott, bátorkodom tisztelt kartársaim szives tudomására hozni, miszerint az alanti vaspálya-társulatok, nevezetesen a magyar államvasutak, az osztrák állampálya, a tiszavidéki, déli, alföldi fumei, arad-körösvölgyi, kassa-oderbergi, első erdélyi, északkeleti, első magyar gácsországi, magyar nyugati és győr-soproni vaspályák az érdekelteket $\frac{1}{3}$ menetdíj engedményben részesítik. A gyűlés megtartására az országos gazdasági egyesület igazgatósága saját nagytermet volt szives átengedni.

Az előmunkálatok már is annyira haladtak, hogy az alakuló közgyűlés, mint annak idején Lónyay Béla gróf eleve kitűzte volt, okvetlen februárhó 10-én fog megtartatni.

Az érdekeltek tájékoztatására a közetkezőket jegyezzeük meg: 1. A leszállított vasuti igazolványok megszerzése végett sziveskedjenek az illetők legkésőbb január 31-ig 2 kros levelezési lap használata mellett (melyen jól olvasható írással az illető neve, állása, lakhelye, megye és kiindulási vasuti állomás feljegyzendő) alulirothoz fordulni. 2. A gyűlésben tárgyalás alá veendő indítványokat kérem hasonlóképp és pedig február 5-ig hozzám beküldeni. 3. Az alakuló közgyűlés február 10-én, kedden, reggeli 9 órakor veszi kezdetét a köztelken (üllői ut). 4. Az ismerkedési estély február 9-én, hétfőn, este 8 órakor a „Hungária“ szállodában fog megtartatni. Külön helyiségről gondoskodva lesz, és sziveskedjenek az érdekeltek ezen tekintetben a szálloda portásánál tudakozódni. Azon reményben, hogy t. kartársaim mentől nagyobb számmal fognak ezen alakuló közgyűlésre megjelenni, kérem egyszersmind, sziveskedjenek az ügy érdekében újabb tagokat is mennél nagyobb számmal az egyletnek megnyerni és alulirotnál bejelenteni.

Budapesten, Ferencziek bazarja.

A „magyar gazdatisztek és erdészek országos segély- és nyugdíj-egylete“ szervező bizottsága megbízásából: K r o c s á k G. E m i l, jószágfelügyelő.

— **Egy, a ki a bálványok előtt térdet nem hajt.** Ama hízogó, csuszó-mászó udvaroncok között, kiktől hemzsegett XV. Lajos udvara, dicséretre méltó kivételt képezett az udvari szónok Beauvais János senezi püspök. Midőn ugyanis 1774. ápril elején alkalmat nyerhetett a király jelenlétében szót beszédet tartani, igazság után szomjazó lelkétől indítatva nem rettent vissza őt e szavakkal szólítani meg: „Felség! engemet mint Isten szolgáját az igazság készitet, hogy kijelentsem Önnek, miszerint népe boldogtalan, és hogy ezen bol-

dogtalanságnak Ön az oka, és hogy Önt e fölött szándékosan tévedésben ringatják.“ — Említésre méltó és komoly megfontolást érdemel, hogy ezen beszédnek jel-igéjét Jónás próféta ama szavai képezték: „Még negyven nap vagy on, és Ninive elsüllyed“; s bámulatos! épen 40 napra e beszéd után Franciaország pompa szerető királya elszólíttaték a királyok királya elébe, hogy számot adna sáfárkodásáról.

— **Igen hatásos „Memento mori.“** Régentén minden egyes görög császár megkoronázása alkalmával, azok, kik a császári sirboltokat szokták készíteni, 5—6 különböző színű márványdarabot tettek az ujonnan megkoronázott császár elé és azt kérdezték: „Uram, melyikből kívánod, hogy neked siremléket készítsünk?“ — Valóban üdvösséges szokás volt!

Irodalom.

— **„A bélyeg- és jogilletékek gyakorlati útmutatója“** című könyvre nyit előfizetést Popp György, m. kir. pénzügyi titkár s a gy. fehérvári illetékkiszabási hivatal főnöke.

Egy minden tekintetben hézagot pótló könyvet ajánlunk a t. közönség figyelmébe, melyet a társadalmi állás minden fokozatának egyénei szives örömmel üdvözölhetnek, mivel oly téren ad practikus utasításokat, melyen a) mindenkinek többé-kevésbé megfordulnia kell, s melyen b) mégis legkevesebben vannak kelleleg tájékozódva, minélfogva c) igen sokan tévedvén, ezen akaratlan tévedéseket sokszor igen drágán fizetik meg.

E kézikönyv célja röviden az összes jog- és bélyegilletéki törvények s az idevágó pénzügyministeri rendeletek s fontosabb döntvények ismertetése alapján a már bonyolulttá vált bélyeg- és jogilletékekben biztos kalauzul szolgálni. E célból ügyekeztem — mint szerző mondja — e törvényeket és szabályokat az általam gyakorlati szempontból legjobbnak vélt rendszerben összeállítani és könnyebb megérthetés céljából a szöveget számos gyakorlati kiszabási példával és irálymintával fölvilágosítani, hogy így ennek segítségével bárki is képes legyen ezen ügyekben a szükségesgettető iratokat és beadványokat maga elkészíteni. másrészt pedig, hogy a községi előjárók, körjegyzők stb. stb. e műben az e téren előforduló fogalmazványokhoz a gyakorlat által szabályosoknak elfogadott irálymintákat meglelhessék.

Szerző 12 év óta egyedül és kiválólag e téren működvén, épügy ismeri gyakorlatilag a bélyeg- és illetékteendők administratív oldalát, mint kiviteli módozatait. De a közönséggel is folytonos érintkezésben levén, ismeri annak igényeit és azt, hogy mit szeretne ismerni a közönség, hogy hibát még akaratlanul se kövessen el, s így a meg nem érdemelt büntetésnek, mely vajmi sokakat ér, magát ki ne tegye: másrészt pedig, hogy beadványait maga készíthesse el.

A könyv bevezetésében foglaltatnak a jog- és bélyegilletékekre vonatkozó elválaszthatlan közös határozatok.

Az I. részben tárgyalja a jogilletékekre vo-

natkozó határozatokat s pedig az egyes jogügy-
letek és illetékköteles tárgyak illetékmérvét, az illeték-
kivetés módzatát, a felebbezési eseteket, az illeték
biztosítását, felhajtását, visszatérítését, az áthágási ese-
teket, s az egyenértéki illetékeket. A II. részben fel-
hozza a bélyegilletéki szabályokat s pedig a
fogyasztási bélyegilletékeket, az áthágási eseteket stb;
nevezetesen pedig az illetékszabást (tarif et) is betűsor-
ban és nemenkint összecsoportosítva az egyes tárgyakra
vonatkozó szabályokkal. A III. rész tartalmazza a két
államterület lakosai között a bélyeg- és jogilletékek
körüli előforduló érintkezések iránti szabályokat. A IV.
rész felhozza a jog- és bélyegilletékek kezelésére vo-
natkozó határozatokat, különösen az illetékek nyilván-
tartására, végrehajtására, biztosítására, leírására és el-
számolására vonatkozó szabályokat. Ezen főrészek el-
látvák mindennemű, ugy a felek részéről, mint a köz-
ségi s közhivataloknál előforduló gyakorlati példával
és irálymintával, végül a függelék is igen használ-
ható tárgyakat ölel fel.

A mű 10—12 három ívből álló füzeten fog meg-
jelenni: ha azonban ennyi elégséges nem volna, a 13-ik
füzet annyi ívből fog állani, mennyi elégséges lesz a
tárgy kimerítésére, anélkül, hogy ára a többi füzet
25 krnyi árát fölmúlja.

Gyűjtőknek 6 példány után egy tiszteletpéldány
jár. — Az első füzet márczius havában jelenik meg, s
a megrendelések vagy előfizetések négy füzetre egy-
szerre február végeig küldendők be.

Ajánljuk e művet mindenkinek, de különösen a lel-
készeknek és azon vidéki egyéneknek figyelmébe, kik
a nép anyagi érdekeinek előmozdítását magukéva tet-
ték, mert ennek kapcsán egy értelmes ember a népnek,
mely annyit botlik s oly keservesen lakol sokszor akaratlan
botlása miatt, a legnagyobb jötevő tanácsadója
lehet. a. d. ó.

A napi események köréből.

— **Főpásztorunk dr. Fogarasy Mihály** ur ő nagy-
méltósága a gyulafehérvári gymn. ifj. segélyegyletnek
az idén is 20 frtot kegyeskedett adományozni, mely
kegyességért az intézet nevében legmélyebb hála-
köszönetét fejezi ki az igazgatóság.

— **Főpásztorunk dr. Fogarasy Mihály** ur ő nmélt-
tósága anyagi áldozatainak újabb emléke a sz. udvar-
helyi leánynövelde épülete már szépen fölemelkedett
s mint Sz. Udvarhelyről írják — már be is tetőztetett
és jövő őszön magasztos czéljának megfelelőleg a nö-
velde használatára át fog adatni.

— **Adományozások.** Cs. kir. főhercegnő **Maria**
Antoinette a fogarasi r. k. templomtorony javítására
20 frtot, nagyméltóságu főpásztorunk **dr. Fogarasy**
Mihály ur ő excja a m. k. honvédtemetkezési alap gyar-
apítására 15 frtot, a budapesti **Maria Krisztináról**
czimzett leánynöveldének **Zichy Ferdinánd** grófné ke-

zéhez 20 frtot, a budapesti gyermekmenház javára özv.
Károly Éde grófné, született **Kornis Clarissa** grófnő
kezéhez hasonlóképen 20 frtot kegyeskedett adomá-
nyozni.

— **Áthelyezés.** Tiszt. **Páskó Antal** egrestői lel-
kész a bányakincstár kegyurasága jóváhagyása mellett
Offenbányára lelkésznek helyeztetett át.

— **Szálézi szt Ferencz-ünnepély.** Az erdélyi növen-
dékpapság által szálézi szt Ferencznek mint az I. és II.
éves hittanhallgatók védszentjének tiszteletére f. 1880.
évi február 2-án rendezett ünnepélynek programja:
1. A főpásztor fogadására: „Ecce Sacerdos magnus.“
Thielentől. Előadja a férfikar. 2. Megnyitó beszéd. Tartja
Pál Antal IV. éves theologus. 3. „Hymnus.“ Bogisich
Mihálytól. Előadja a férfikar. 4. Szálézi szt Ferencz
életrajza. Felolvassa **Prokupek Sámuel** III. éves theo-
logus. 5. „Der frohe Wandersmann.“ Mendelsohntól.
Éneklí a férfikar. 6. „Szálézi szt Ferencz ünnepén.“
Alkalmi költemény, **Prokupek Sámuel**től. Szavalja
Miklós Albert II. éves theologus. 7. „Az éj.“ **Schu-**
berttől. Előadja a férfikar. 8. „Voltaire és Mephisto.“
Mindszentytől. Előadják **Gárdik Villibáld** és **Zsig-**
mond Endre II. éves theol. 9. „Páris ifjai.“ **Verdítől.**
Előadja a férfikar. 10. Bezáró beszéd. Tartja **Tamási**
Aron IV. éves theol. — Az ünnepély d. u. 5 órakor
kszdődött s az intelligens közönség nagy részvéte mel-
lett szép sikerrel folyt le. Főpásztorunk ő nagyméltó-
sága bezáró beszéd után bölcs intelmekkel lelkesíté a
növendékpapságot a szorgalmas önképzésre és arra,
hogy jóra törekvése és nemes magaviselete által öreg
napjainak örömet szerezzen.

— **Rablógyilkosság.** Idei január hava 29-én egy
Morár György nevű zalathnai 5 gyermekes család-
apa Szászsebesből szekéren gabonát szállított haza felé
a szegény családtagok számára. Midőn az országot
kanyarulatánál hajtana, 3 poklosi ember megállította
ökreit, s ámbár fölszólitotta őket, hogy ne akadályoz-
zák utjában: azok még sem mutatták hajlandóknak
magukat az engedelmességre. Erre a szekeres ember
leugrott, s félre akarta őket lökni az utból; de ekkor
egyik közülök nagy késével egy megszúrta, hogy az
ember rögtön összerogyott s meghalt. Esetleg még két
ember ült a szekér hátulsó felén; ezek látván a hirte-
leni rémes jelenetet, szintén leugrottak a szekérről, de
a rablók nagy késeiket ezek ellen is fölemelték; azon-
ban egyik közülök oly sikerült ütést mért a rablók
egyikének fejére, hogy az azonnal lerogyott, mire a
más kettő eliramodott, utóbbi pedig, valamint a meg-
ölt embert és szekérét az e közben érkezett vá-
sárosok segítségével behozták a gy. fehérvári rendőr-
séghez, hol a nehezen, de nem halálosan megsérült rabló
más két társát is kivallotta s így ezek is Poklosról be-
kísértetvén, mindhárman várják a törvény szigorú ítéletét.
A megölt ember hullája jan. 30-án hivatalosan fölbonczol-
tatott. Egy szegény özvegy és 5 árva sir a gonoszság
ezen istentelen merénylete miatt.